

UCHWAŁA NR 8539/24
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 7 lutego 2024 roku

w sprawie przyjęcia informacji pn. „Nowelizacja przepisów prawa w kontekście wdrażania systemu kaucyjnego.”

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się informację pn. „Nowelizacja przepisów prawa w kontekście wdrażania systemu kaucyjnego”, stanowiącą załącznik nr 1 do uchwały.
2. Przekazuje się informację pn. „Nowelizacja przepisów prawa w kontekście wdrażania systemu kaucyjnego” Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
ANDRZEJ BĘTKOWSKI
(dokument podpisano elektronicznie)

„Nowelizacja przepisów prawa w kontekście wdrażania systemu kaucyjnego”

1. Podstawa prawna i główne założenia systemu kaucyjnego.

Dnia 13 października weszła w życie ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1852), wprowadzająca do polskiego porządku prawnego system kaucyjny, którego wdrożenie założono od dnia 1 stycznia 2025 r. W świetle definicji, o której mowa w art. 1 pkt 4 lit. d ww. ustawy, przez system kaucyjny rozumie się taki system, w którym przy sprzedaży produktów w opakowaniach na napoje jednorazowego albo wielokrotnego użytku będących napojami, pobierana jest kaucja, która jest zwracana użytkownikowi końcowemu w momencie zwrotu odpowiednio opakowania objętego systemem kaucyjnym albo odpadu opakowaniowego powstałego z opakowania objętego systemem kaucyjnym.

Przepisy niniejszej ustawy zakładają objęcie systemem kaucyjnym terytorium całego kraju. W myśl art. 1 pkt 12 ww. ustawy założono, że system kaucyjny zapewnienia:

- powszechny i równy dostęp dla użytkowników końcowych (tj. konsumentów), z uwzględnieniem przepisów dotyczących uczestniczenia jednostek handlu detalicznego i hurtowego w tym systemie ze względu na powierzchnię sprzedaży,
- powszechny i równy dostęp dla wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje, wprowadzających bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowania objętych systemem, bez względu na ich powierzchnię,
- nie wymaga okazania dowodu zakupu produktu w opakowaniu na napoje objętym systemem kaucyjnym w celu zwrotu pobranej kaucji.

Ustawa dopuszcza możliwość funkcjonowania więcej nie jednego systemu kaucyjnego. Założono, że system kaucyjny będzie prowadzony przez podmioty reprezentujące po spełnieniu określonych warunków.

2. Cel wdrożenia systemu kaucyjnego.

Jak wynika z art. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (t.j. Dz.U z 2023 r. poz. 1658 z późn. zm.), zasady działania systemu kaucyjnego w gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi określono w celu zmniejszenia ilości i szkodliwości dla środowiska materiałów i substancji zawartych w opakowaniach i odpadach opakowaniowych oraz ilości i szkodliwości dla środowiska opakowań i odpadów opakowaniowych na etapie procesu produkcyjnego, wprowadzenia do obrotu, dystrybucji i przetwarzania, w szczególności przez wytwarzanie czystych produktów i stosowanie czystych technologii.

W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw wskazano, że zaproponowane zmiany w ustawie z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi stanowią częściową transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, tzw. dyrektywy SUP lub plastikowej, w zakresie butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych o pojemności do trzech litrów. Jednocześnie w ustawie zaproponowano objęcie systemem kaucyjnym oprócz ww. butelek z tworzyw sztucznych także puszki metalowe o pojemności do jednego litra oraz butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do półtora litra.

3. Opakowania oraz odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym określone w załączniku nr 1a do ustawy:

jednorazowego użytku:

- butelki jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, z wyłączeniem szklanych lub metalowych butelek na napoje, których zakrętki i wieczka są wykonane z tworzyw sztucznych,
- puszki metalowe o pojemności do jednego litra,

wielokrotnego użytku:

- butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do półtora litra.

4. Przedsiębiorcy, których dotyczy system kaucyjny to:

- wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje.
- wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje – czyli dokonujący wyłącznie sprzedaży bezpośredniej napojów w butelkach szklanych wielokrotnego użytku do półtora litra, polegającej na dostarczaniu napojów w opakowaniach do miejsca ustalonego z nabywającym i jednocześnie odbieraniu przez tego wprowadzającego pustych opakowań,
- podmioty reprezentujące prowadzące system kaucyjny – jak wskazuje art. 40g ust. 2 – 3 ww. ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, podmiot reprezentujący jest spółką akcyjną mającą siedzibę na terytorium kraju, utworzoną przez wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzających bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, lub reprezentujące ich związki pracodawców lub izby gospodarcze, jego akcjonariuszami są wyłącznie ww. podmioty, wykonuje wyłącznie działalność związaną z gospodarowaniem opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Kapitał zakładowy podmiotu reprezentującego wynosi co najmniej 5 mln zł.
- prowadzący jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których oferowane są napoje w opakowaniach objętych systemem kaucyjnym,
- prowadzący punkty zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym.

5. Wybrane obowiązki przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzających bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje:

- uzyskiwanie określonych poziomów zbierania opakowań (ww. butelki szklane) i odpadów opakowaniowych (ww. butelki jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz puszki metalowe):
 - w 2025 r. – 77 %,
 - w 2026 r. – 81 %,
 - w 2027 r. – 84 %,
 - w 2028 r. – 87 %,
 - w 2029 r i w latach następnych – 90% – art. 21a,

- prowadzenie ewidencji obejmującej informacje o masie oraz o liczbie i pojemności opakowań, w których wprowadzono do obrotu produkty będące napojami, z podziałem na rodzaje opakowań, w danym roku kalendarzowym – art. 22 ust. 1 i 1a,
- umieszczanie oznakowania na opakowaniach wskazującego na objęcie opakowania systemem kaucyjnym art. – 40l ust. 1,
- w przypadku przystąpienia do systemu kaucyjnego:
 - zawarcie umowy z podmiotem reprezentującym – art. 40h ust. 3 oraz finansowanie systemu kaucyjnego – art. 40i ust. 2,
 - przekazywanie podmiotowi reprezentującemu danych niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie systemu kaucyjnego, w tym informacje o wszystkich wprowadzonych przez nich do obrotu w danym roku kalendarzowym opakowaniach objętych tym systemem – art. 40h ust. 7,
- w przypadku nie przystąpienia do systemu kaucyjnego (nie zawarcia umowy z podmiotem reprezentującym):
 - wniesienie opłaty produktowej z tytułu nie osiągnięcia wymaganych poziomów selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych (uwaga! do osiągniętych poziomów selektywnego zbierania wlicza się jedynie opakowania i odpady opakowaniowe selektywnie zebrane w ramach systemu kaucyjnego) – art. 34 ust. 2c i 2d,
 - sporządzanie i przedkładanie marszałkowi rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi – art. 45c.

6. Wybrane obowiązki podmiotów reprezentujących prowadzących system kaucyjny:

- uzyskanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego, wydawanego, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw klimatu – art. 40j ust.1,
- prowadzenie systemu kaucyjnego, na warunkach określonych w ustawie – art. 40g ust. 2,
- zawarcie umowy:
 - z każdym przedsiębiorcą prowadzącym jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży nie większej niż 200 m², który się do niego zgłosi – art. 44 ust 5 oraz z każdym przedsiębiorcą prowadzącym jednostkę handlu

- detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży powyżej 200 m² - art. 44 ust. 7,
- z każdym wprowadzającym produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzających bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, który się do niego zgłosił – art. 40h ust. 4,
 - w przypadku funkcjonowania więcej niż jednego systemu kaucyjnego, między podmiotami reprezentującymi prowadzącymi te systemy, w celu ustalenia między sobą warunków rozliczania pobranej i zwróconej kaucji oraz rozliczania i wymiany opakowań lub odpadów opakowaniowych zebranych w ramach prowadzonych przez siebie systemów kaucyjnych – art. 40g ust.10,
- prowadzenie ewidencji obejmującej informacje o liczbie, pojemności i masie opakowań i odpadów opakowaniowych odebranych od podmiotów prowadzących jednostki handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objętych systemem kaucyjnym w danym roku kalendarzowym, z podziałem na poszczególne jednostki i inne punkty – art. 40n ust. 1,
- uzyskanie wpisu w rejestrze podmiotów wprowadzających do obrotu produkty, produkty w opakowaniach, prowadzących jednostki handlu detalicznego, hurtowego lub jednostki gastronomiczne i gospodarujących odpadami (rejestr BDO) – art. 5 pkt 1 ustawy zmieniającej,
- sporządzanie i przedkładanie marszałkowi rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi:
- w zakresie funkcjonowania systemu kaucyjnego – art. 40o,
 - oddzielnie dla każdego wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje i wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, który przystąpił do systemu kaucyjnego – art. 45b,
- sporządzanie i przekazywanie wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, związkowi międzygminnemu albo związkowi metropolitalnemu rocznego sprawozdania o odpadach opakowaniowych (puszki metalowe, butelki na napoje z tworzyw sztucznych określone w załączniku nr 1a do ustawy) odebranych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objętych systemem kaucyjnym na terenie danej gminy – art. 40p ust. 1.

7. Wybrane obowiązki przedsiębiorców prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których użytkownikom końcowym są oferowane produkty będące napojami w opakowaniach na napoje objętych systemem kaucyjnym:

- o powierzchni nie większej niż 200 m²:
 - pobieranie kaucji – art. 44 ust.1,
 - prowadzenie ewidencji obejmującej liczbę nabytych i sprzedanych produktów będących napojami w opakowaniach na napoje objętych systemem kaucyjnym – art. 44 ust. 11,
 - zawarcie umowy z co najmniej jednym podmiotem reprezentującym, który się do niego zgłosił – art. 44 ust. 4,
- o powierzchni powyżej 200 m²:
 - pobieranie i zwracanie kaucji – art. 44 ust. 2,
 - zbieranie pustych opakowań i odpadów opakowaniowych – art. 44. ust. 2,
 - prowadzenie ewidencji obejmującej liczbę nabytych i sprzedanych produktów będących napojami w opakowaniach na napoje objętych systemem kaucyjnym, liczbę zwróconych opakowań i odpadów opakowaniowych oraz wysokość pobranych, zwróconych i niezwróconych kaucji – art. 44 ust. 10,
 - zawarcie umowy z każdym podmiotem reprezentującym, który się do niego zgłosi - art. 44 ust. 6,
- o powierzchni powyżej 2000 m²:
 - obowiązki takie jak dla prowadzących ww. jednostki o powierzchni powyżej 200 m²
oraz
 - prowadzenie na własny koszt selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ofercie handlowej tej jednostki, według rodzajów opakowań, z których powstały odpady, z wyłączeniem opakowań objętych systemem kaucyjnym – art. 44 ust. 3.

Ponadto, przedsiębiorcy prowadzący jednostki handlu detalicznego lub hurtowego objęte systemem kaucyjnym uczestniczący w systemie kaucyjnym w zakresie co najmniej pobierania kaucji są obowiązani do umieszczenia w widocznym miejscu informacji o warunkach i trybie zwrotu pustych opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego oraz możliwości zwrotu pobranej kaucji – art. 42 ust. 2.

8. Obowiązki marszałka województwa:

- weryfikacja sprawozdań przedkładanych przez podmioty reprezentujące w zakresie systemu kaucyjnego oraz przez wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, którzy nie przystąpią do systemu kaucyjnego,
- weryfikacja opłat produktowych z tytułu nieosiągnięcia wymaganych poziomów selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych (założono, że 90 % wpływów z tytułu opłaty produktowej i dodatkowej opłaty produktowej przekazywane będzie na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 10 % - stanowić będzie dochód budżetu województwa z przeznaczeniem na koszty egzekucji należności i obsługę administracyjną systemu tych opłat),
- wydawanie decyzji administracyjnych ustalających wysokość zaległości z tytułu opłaty produktowej oraz dodatkowej opłaty produktowej,
- dokonywanie wpisów podmiotów reprezentujących do rejestru podmiotów wprowadzających do obrotu produkty, produkty w opakowaniach, prowadzących jednostki handlu detalicznego, hurtowego lub jednostki gastronomiczne i gospodarujących odpadami (rejestr BDO).

9. Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w systemie kaucyjnym.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, PSZOK mogą także zapewniać przyjmowanie opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym, na podstawie umowy z podmiotem reprezentującym.

10. Aspekt finansowy

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, w założeniu projektodawcy, powszechnie dostępny system kaucyjny winien stać się bodźcem finansowym dla konsumentów, który spowoduje, że zamiast wyrzucania butelek po napojach objętych tym systemem, będą je oddawali do jednostek handlu detalicznego w celu odzyskania uiszczonej wcześniej kaucji. W ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

określono, w art. 40m ust. 1, maksymalną wysokość kaucji na poziomie 2 zł. Natomiast, w wykazie prac Rządowego Centrum Legislacji (RCL) dostępny jest projekt z dnia 15 listopada 2023 r. rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wysokości kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań objętych systemem kaucyjnym (nr 1151 w wykazie RCL), w którym wskazano wysokość kaucji na poziomie 0,5 zł za 1 sztukę opakowania:

- butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych,
- puszek metalowych o pojemności do jednego litra,
- butelek szklanych wielokrotnego użytku o pojemności do półtora litra.

W założeniu ustawy, obowiązek finansowania systemu kaucyjnego nałożono na wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje. Podmioty te zobligowano do finansowania m.in. kosztów związanych z selektywnym zbieraniem opakowań i odpadów opakowaniowych przez przedsiębiorców prowadzących jednostki handlu detalicznego i hurtowego oraz inne punkty zbierające opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym, a także ich odbieraniem i transportem z tych jednostek.

11. Podsumowanie

System kaucyjny określony w ustawie z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, może wpłynąć na lokalne systemy gospodarki odpadami komunalnymi. W jaki natomiast sposób, uwarunkowane będzie to zachowaniem konsumentów – mieszkańców naszego Regionu. Mianowicie, zależeć będzie to od tego, czy opakowania lub odpady opakowaniowe zwrócone zostaną do sklepów, czy jak dotychczas, umieszczone zostaną odpowiednio w żółtym i zielonym worku. Jednocześnie przedsiębiorcy gospodarujący odpadami sygnalizują, że może ich dotknąć problem zmniejszenia ilości dostarczanych odpadów typu: butelki PET i szklane, puszki metalowe, atrakcyjnych z punktu widzenia ich zbytu. Jednak z drugiej strony, w przypadku nawiązania współpracy z podmiotem reprezentującym prowadzącym system kaucyjny, może też nastąpić zwiększenie strumienia niektórych odpadów kierowanych do zarządzanych przez nich instalacji. Co istotne, odpady te stanowią surowce wtórne obecnie z powodzeniem poddawane procesom recyklingu, tym samym stanowią dochód dla wielu przedsiębiorców. Mają także pozytywne znaczenie w kwestii osiągnięcia zarówno przez gminy

jak i przedsiębiorców coraz wyższych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Reasumując, system kaucyjny ma zacząć funkcjonować od 1 stycznia 2025 r. jednakże oceny jego działania, będzie można dokonać dopiero po kilkuletnim okresie jego funkcjonowania.

30.01.2024 r.